

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 196 (3358) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

A pápa békeszózata a quebeci háborús szózatra

XII. Pius személyes üzenetet is küldött Roosevelt amerikai elnöknek — Öt hatalmas diplomáciai csomagot visz magával Washingtonba a Szentszék kiküldötte

(P. A.) „A gigászi küzdelem a csúcspontjához érkezett”. — mondotta a pápa szerdán délután, mikor a vatikáni rádióban a háború ötödik évének bekövetkezéséről szólott, s a világot magába szállásra hívta föl, hogy az eddigi pusztulás romjain találja meg az önmaga iránti több bizalmat és eldöntő jóságot. A Szentatya beszédének lényeges megállapítása, hogy az a gigászi küzdelem nem tud megoldást hozni, s „a világ valamennyi nemzetében növekszik az ellenszenv a totális háborúval szemben.”
Vagyis: a világ valamennyi nemzete megveti a hadviselésnek azt az eszközt, mely a védtelen és jegyvertelen lakosságot is teljes egészében, totálisan áldozatul akarja használni. Ez a mód csak a kétségbeesett gyűlöletet növeli a népek között, de jobb meggyőződéseket nem tud kelteni, se az egymás igazi képességeit föl nem tárja.

A küzdelmek csúcspontjához érkezése azt is jelenti, hogy most már a feltornyosulásból az aláállásnak kell következnie. Az aláállás lehet fokozatos tempójú, lassan-lassan lehiggadó, de lehet egyszerre zuhanó aláomlás is. A viharos hullámtorlódások természete az, hogy legmagasabb pontjukról nem ki számított lépcsőzetességgel fojynak alább, hanem minél magasabbok, annál súlyosabb hirtelenséggel esnek vissza önmagukba. A háború mai feljokozásában érezhető, hogy már mindenki a végét várja, de becsülettel, tisztességgel és a jobb jövőndő lehetőségei megvédésével akarja a békét. A békehangulatnak ez a jelentkezése tényleg olyan fordulat, mely nagy nyomatókkal fog a háború további sorsára kihatni.

A pápa beszéde mintegy visszhangolt a Churchill keddi esti quebeci rádióbeszédére, mely még tüzesen ígérte, hogy a védtelen lakosság elleni légiháborút még tovább fogják fokozni. A totális hadviselés fokozásának ez a bejelentése bizonyára olyan ellenkező hatást fog kiváltani, amely nemcsak érzelmszerű, de technikában is valami borzalmas viszonzást fog a megtámadott Németország részéről kiváltani. Lehet, hogy éppen e borzalomból fakadt ki az az állapot, mely a gigászi küzdelem hirtelen aláhullását fogja elhozni. Churchillék még készülnek a háború fokozására, de a becsülettel béke mégis el fog jönni. A népek lelke is, a technika önmagát emésztő túlfejlődése is robbanóan fog találkozni egymással, hogy a totális háborút ledöntse a maga végökig fokozott csúcspontjáról.

A hősiességek nem lesznek hiábavalók. Csak a hősiesség nélküli háborúviselés lesz hiábavaló. A küzdő igazságoknak kell végül is meglátszaniuk és ma-

zukat érvényesíteniük. Vannak ellentétek ez igazságokban, de van igazság is az ellentétekben. Ezek fölismerése hozza el a meggyőződéses lelki békét. A pápa e fölismerésekre küldötte el áldó jó kívánságát. Churchill még tovább is bombáznia kívánja a védtelen házakat és rombolatni akarja a templomokat, mert ahogy ő mondta, a tömegek lelkét akarja így megrendíteni és gyáva békekunyorlásra kényszeríteni. Ez a Churchill-féle szándék nem az igazi békéhez

„Adjátok meg minden nemzetnek a reménységet a tisztességes békére”

Vatikánváros. A Magyar Távirati Iroda az alábbi, nem hivatalos szövegében ismerteti XII Pius pápa békeszózatát, amelyet a vatikáni rádióon kívül az olasz rádióállomások is közvetítettek:

Szózatának elején a pápa hangsúlyozta, milyen szörnyű megpróbáltatások zúdultak az emberiségre az elmúlt négy esztendő során.

— Ma, a háború ötödik évének küszöbén szálljon magába az emberiség és szegesse tekintetét a romokra és rombolásokra. A gigászi küzdelem csúcspontjához érkezett. A pusztulás özönétől az emberiséget csak a bizakodás mentheti meg és emelheti fel a megpróbáltatások között.

A világ valamennyi nemzetében növekszik a totális háborúval szemben az ellenszenv.

A totális háború ellekezik minden isteni és emberi törvénnyel és joggal.

A népek kételkednek abban, hogy vajjon az ilyen háborúnak a felváltása nemzeti szempontból észszerű és helyes-e?

Annyi megszegett ígért, oly sok semmibevert szerződés, valamint a

„Békét, kenyeret és munkát!”

Áldottak azok, akik tartoznak bár a hadviselők bármelyik csoportjába, tekintetüket a realitásokra függesztik. Áldottak azok, akik magukat és népeiket ki tudják emelni a marczingoló önzés és a fékezhetetlen szenvedélyek, valamint a hatalomvágy befolyása alól. Áldottak azok, akik képesek meghallani az anyák szavát, akik nem azért születtek fiaikat a világra, hogy azok öljenek és megölőssenek. Áldottak azok, akik meghallgatják a szétszakítottság miatt szenvedő családok könyörgését. Áldottak azok, akik meghallják a népek egyre követelőbb kiáltását, amely

vezet. A gigászi küzdelem csúcspontján érezni lehet, hogy minden nép igazi békét akar, mert csak ebben lehet megtalálni az óriási erőfeszítésekhez képest a méltó és arányos eredményeket. De ezt mindenik küzdő, vérző és áldozathozó népnek meg kell találni, s nem csupán azoknak, akik üzlethatalmi magasságokban és védett helyeken spekuláltak a népek bőrére. A pápa minden nép igazi jó békéjét kívánja, s a küzdelem nagy arányai azt el is fojtják hozni.

szavak és tettek közötti olyan sok elmentmondás után a népek lelkében mélységesen megrendült a bizalom.

A Szentatya azután hangsúlyozta, hogy szíve mélyéből azzal a bensőséges kéréssel fordul az emberiséghez, hogy szálljon magába, mert még mindig rendelkezésére állanak azok a lelki eszközök, amelyek segítségével szembeszállhat minden hamis magyarázat ellen. Nem szabad a népek lelkében elnyomni az akaratot és a hitet és beoltani a gyűlölködés és szembeszálló szellemét.

— Adjátok meg minden nemzetnek az alapos reménységet a tisztességes békére, amely nem sérti nemzeti becsületét! Lehetővé kell tenni, hogy az igazságos béke összhangba kerüljön a való tényekkel. Csak ily módon válhatnak lehetségessé az a derültebb légtör, amelyben a népek visszanyerhetik hitüket az igazságosság és az emberi együttműködés elvén alapuló új érzésben. Ne kelljen a népeknek attól tartani, hogy ez a béke veszélyezteti országuk becsületét és integritását. Ennek a békének csakis a valódi tényeken és a nemzetközi igazságon kell alapulnia.

oly sok szenvedés után nem követel mást, mint: békét, kenyeret és munkát! Áldottak azok, akik megértik, hogy ez a békemű nem lehetséges másként, mint úgy, ha a tekintetét az Urstenre szegesszük. De íaj azoknak, akik elfordulnak tőle és a népek közötti gyűlölködés magvait hirtetik el, akik hatalmukat az elbizakodottságra, a gyengék elnyomására fordítják.

A Szentatya végül arra kérte az emberiséget, hogy a veszélyekre és nehézségekre való tekintet nélkül tevény meg mindent az igazságos és tartós béke érdekében.

— Legyen a háború szenvedői számára, akik az elnyomás alatt görnyednek, biztató fényugár az a reménység, hogy ez az esztendő nem a pusztítás jegyében végződik, hanem a testvéri megbékülés és újjáépítés ajándékát hozza. Ebben a reményben áldásomat osztom a világ valamennyi katolikus hívének és mindenkinek, aki most bennünket hallgat.

Róma. (MTL.) A Stefani jelentik: A Szent Péter-téren nagy néptömeg gyűlt össze és hallgatta a pápa hangszórókon közvetített beszédét. A beszéd után a tömeg lelkesen éltette a pápát. A Szentatya megjelent lakosztálya ablakában és a hívekre apostoli áldását adta.

A pápa beszédében megtalálta önmagát a szenvedő emberiség

Róma. (MTL.) A Messagero a pápa rádióbeszédével foglalkozva megállapítja, hogy XII. Piusz pápa nem akart mást, mint újra figyelmeztetni az emberreket a háború végzetes következményeire, mint ahogyan ezt a konfliktus kitörése előtt tette. Piusz pápa figyelmet arra hogy háború útján nem lehet megoldani a kérdéseket, különösen a totális háború fokozása által. XII. Piusz pápa nemcsak tanácsadó, de bírós is, aki az evangélium szavával ítél. Nemesak a totális háború ellenkezik minden keresztény és emberi elvvel — mondja a lap — hanem az is, ha az ellenféllel szemben becsülettel sértő követelményekkel lépnek fel, ami lehetlenné teszi a továbblést és az állami élet újrakezdését. A Szentatya rámutatott arra, hogy nincsen olyan győzelem, melyet szentesíteni lehet az emberi méltóság megsértésére. A pápa elítélte a háborút, mert tudja, hogy az rossz és nem szükséges az élet előbbreviteléhez és az emberiség jövőjének kialakításához. A pápa üzenetében a szenvedő emberiség megtalálta önmagát.

Róma. (MTL.) Mint a Vatikánvárosból jelentik, Galeazzi, a Vatikánváros kormányzója augusztus 31-én Lisszabonba érkezett, ahonnan, mint a Szentszék kiküldötte, Washingtonba utazik tovább. Ugy tudják, hogy a pápa üzenetét viszi Roosevelt elnökhöz. Vatikáni körökben Galeazzi utazását a Vatikánállam által kifejtett diplomáciai tevékenység következményének tekintik. Öt hatalmas diplomáciai csomagot is visz magával Washingtonba. Vatikáni körök szerint Galeazzi kormányzó a legalkalmasabb személy arra, hogy a pápa üzenetét vigye. A Szentatya bizalmát élvezi és a Pacelli család barátja is.

A Szentatya békeszózatára adandó választ is megszövegezik az újabb Roosevelt-Churchill tanácskozáson

Füves kijelentéseket tesz a török külügyminiszter a köztársasági néppárt keddi ülésén — Kudarcaba fult a bolsevisták behatolási kísérlete a novoroszijszki öbölbe

Berlinből jelentik: (MTI) A keleti arcvonal harcainak a Nemzetközi Tájékoztató a következőket jelenti:

A bolsevisták az éjszaka leple alatt kísérletet tettek arra, hogy gumicsónakkal behatoljanak a novoroszijszki öbölbe. Ilyen módon akarták felderíteni a német állások vonalait. A német biztosítócsapatok figyelmét azonban nem kerültk el és amikor a sűrű nádasban partraszálltak, villámgyorsan körülvették és ártalmatlanná tették őket. A bolsevistákat egy vezérkari tiszt vezette.

Stockholmból jelentik: (MTI) Berlinből Stockholmra érkező jelentések szerint a németeknek a miuszi arcvonalon sikerült a súlyos válságot átvészelni. A kritikus helyzetet az váltotta ki, hogy az oroszok a Miusztól nyugatra egy német hadierő minden összekötővonalától elvágták. Ennek következtében a német arcvonalban nagy ür keletkezett. Nehéz harcok után a németeknek sikerült átvágni magukat az orosz gyűrű és új arcvonalat létesítenek. Nemcsak a készleteiket, hanem még sok foglyot is magukkal vittek. A sikeres áttörés felelősségéért, hogy a német vezetés a tartalékokat igénybevegye. Ezzel szemben az oroszok a felt. arcvonalon mind jobban igénybeveszik tartalékaikat.

Világító röppentyűk a német légharctól szolgálóban

Lieszabonból jelentik: (MTI) Londoni jelentés szerint a múlt éjszaka a Berlin elleni támadásban résztvevő angol repülőgépek legénységét meglepte, hogy fényszórók világítás helyett a német vadászgépek világító röppentyűket bocsátottak alá, amelyek nagy magasságban szinte mozdulatlanul lebegtek és fényükkel elzárta a célpontok figyelmét. A gépek legénységének beszámolója szerint ezek a világító röppentyűk valószínűleg fénycsövekkel voltak megvilágítottak terep fölött és a repülőgépekről olyanok mutatkoztak az alatt elterülő terep, mintha fénycsövekkel lett volna átszelve. Az egyik rajparancsnok elmondta, hogy egy ízben negyven ilyen röppentyűt figyelt meg, amelyek a hulló faleveleknél is lassabban szálltak lefelé.

Churchill megkezdte tanácskozását az amerikai elnökkel

A Pest írja: Washingtonból Zürichbe érkezett jelentés szerint Churchill már szerdán, megérkezése után azonnal megkezdte tárgyalásait Roosevelttel. Bár az értekezlet katonai része már Quebecben lezárult, néhány részlet utólagos felülvizsgálata vált szükségessé. Ettől eltekintve a jelenlegi washingtoni megbeszélés kizárólag politikai kérdésekre vonatkozik. Jól értesült helyen úgy tudják, hogy az angol miniszterelnök az amerikai kormányval való megbeszélés a következő pontokra terjed ki:

1. A Szovjet Unióval való viszony kérdése.
2. Azok a politikai kérdések, amelyek az eljövendő hadműveletekkel állanak összefüggésben.

3. Azok a háború utáni problémák, amelyek az európai feladatokkal függnek össze.

4. A pápa békeszózatára adandó választ megszövegezése.

5. Határozat Róma nyílt városként való elismerése ügyében.

Ankarából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Török politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a

Köztársasági Néppárt szeptember 7-én megtartandó ülésén, amelyen a külügyminiszter is felszólal és hír szerint, fontos kijelentéseket tesz.

Izstanbulból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az Egei Tengeren 5 ismeretlen nemzetiségű repülőgép gép-puskatámadást intézett egy török bárka ellen. Egy matróz meghalt, két másik megsebesült.

A bolgár régenstanács megalakulása tekintetében csak a temetés után várható döntés

Szofia. (MTI) Bulgáriában a régenstanács megalakulása tekintetében a jövőbeli helyzet körvonalai még nem alakultak ki, mert még nem tudják, hogy Boris király hagyott-e hátra politikai végrendeletet, melyben a régenstanács tagjainak kinevezéséről intézkedik, amihez az alkotmány értelmében joga volt. E tekintetben a kérdés tisztázása csak a temetés utánra várható. Az alkotmány értelmében a régenstanács tagjai nem választhatók az uralkodóhoz tagjai közül. Bolgár politikai körökben az alkotmányt ezt a rendelkezést általában hátrányosnak tartják abból a szempontból, hogy megakadályozza Cirill hercegnek, az elhunyt király fivérének a régenstanácsba való megválasztását. Általában szívesen látják Cirill herceget a régenstanács élén, mert ezzel biz-

tosítanak az országvezetésben az annyira fontos folytonosságot. Köztudomású ugyanis, hogy Cirill herceg az utóbbi években benső munkatársa volt Boris királynak. Ezzel a megoldással elejét lehetne venni annak az áldatlan politikai küzdelemnek, amely az uralkodóházon kívül álló személyek között megindulna a régenstanács tagok megválasztásával kapcsolatban. Bolgár politikai körökben most arról tanácskoznak, miként lehetne az alkotmány erre vonatkozó részén a szükséges módosításokat megtenni. Lehet, hogy az alkotmánytörvény vonatkozó szakaszát kibővítik. A régenstanács tagok tekintetében egyébként Pomenov udvari miniszter és Kjoszevanov volt miniszterelnök, berlini bolgár követ személye került előtérbe.

Januárra napolta el a tábla a Szarvadi Imre ellen indított per tárgyalását

Egy játékonyság bonyodalmi a bíróság előtt

Nagyvárad, szept. 2. Érdekes ügyel foglalkozott ma délelőtt a nagyváradi tábla. Az ügy előzményei még 1919-re nyúlnak vissza, amikor Károlyi Imre gróf megbízta id. Szarvadi Imre bályokj gazdát, hogy ottani birtokát őrizze az orvvadászok ellen, akik az akkori zűrzavaros időkben szabadon garázdálkodtak a vadászterületeken.

Mint hogy e feladat teljesítése életveszéllyel járt s meg is haladta egy ember erejét, id. Szarvadi Imre maga mellé vett még négy embert, Herceg Mihályt, Kandó Józsefet, Demeter Andrást és ifj. Szarvadi Imrét, hogy legyenek segítségére ebben a munkában.

Mikor Károlyi Imre gróf 1920-ban eladta birtokát Pinkász József nagyváradi bankárnak, a román nyelvű szerződéstől eltérően az eredeti német nyelvű szerződésben kikötötte, hogy a birtokból 25 holdat át kell adni id. Szarvadi Imrének, nehéző szolgálatai jutalmául, illetve meg kell hagyni Szarvadi Imrét a 25 hold birtokában, amely területet a gróf már korábban odaajándékozta. A vevő tiszteletben is tartotta az eladói kikötését és id. Szarvadi Imrének adta át a kérdéses 25 holdat.

Közben azonban a négy öröz-társ,

minthogy nem kapott semmi ellenszolgáltatást, utánajárt a dolognak és a gróf el is ismerte ígéryüket. Ezért 1935-ben levélben közölte Pinkászsal, hogy tévedésből csak id. Szarvadi Imrének adta ki az egész 25 holdat, holott ez őt embert illet meg. Ennek megfelelően utasította Pinkászt, hogy a 25 holdat 5-5 holdas parcellákra ossza fel és írassa azokat az őt gazda nevére.

Ez meg is történt s az utólag földhöz jutott négy gazda perrel támadta meg Szarvadi Imrét, hogy helyezze birtokba őket. Az első és másodfoku bíróság előtt — ahol dr. Lipsey István ügyvéd képviselte őket — meg is nyerték a pert, az alperes azonban felülvizsgálati kérelemmel élt, amit ma tárgyal ismételtén a tábla.

Egy korábbi tárgyaláson a tábla Patzko Elemert, Pinkász József és neje jogi képviselőjét a Romániába ismeretlen helyre távoztatták ügygondnokává nevezte ki. A mai tárgyaláson Patzko Elemér közölte Pinkász József és neje tartózkodási helyét, valamint azt is, hogy Pinkászné Ghica Diana hercegnő időközben elvált a férjétől s így ő csak mint Pinkász József jogi képviselője jelenhetnek meg.

A tábla, tekintettel arra, hogy Pin-

Mozik műsora:

APOLLO: Férfihűség.
BELVÁROSI Leányálmok.
CASINO: Alfa Tau.
KORONA: A szovjet két arca és Muzsikáló május.

Kaszék tartózkodási helye most már ismeretes, megszüntette Patzko Elemér ügygondnoki minőségét és január 1-én napolta el a tárgyalást, amiről az érdekelte külföldieket diplomáciai úton értesítik.

Szegedre szállították Glatzfelder Gyula csanádi érsek-püspök földi maradványait

Az Új Nemzedék írja: Glatzfelder Gyula pápai trónállás, csanádi érsek-püspök holttestét csütörtökön hajnalban az Egyetemi templomban felravalózták. Korán reggel a templomban gyászmisét mutatnak be. 9 órakor Grósz József kalocsai érsek nagy papi segédlettel unnepi gyászmisét mondott, amelyen megjelent a püspök kar több tagja, Szinyei-Merse Jenő vallás-és közoktatásügyi miniszter, Radocsay László igazságügyminiszter és a miniszterelnök képviselőjében Bárczy István államtitkár, valamint sok más előkelőség. A gyászmise után Angelo Roita pápai nuncius, Grósz József kalocsai érsek, Czapiak Gyula gr. érsek, Mikes János gróf címzetes érsek és Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás megadta a főpapoknak kijáró ötös feloldozást. A koporsót azután Szegedre szállították.

Jóváhagyta a minisztériumi kiküldött a törvényhatósági útalap költségvetésének tervezetét

Nagyvárad, szept. 2. Elischer Pál miniszteri osztálytanácsos, a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium utólagos osztályának vezetője, ma délelőtt, egy városi bizottsággal, amelynek tagjai voltak a polgármester elnöklésével Herceg Mihály tanácsos, Tóth főmérnök, Bartha számviteli főnök és Csoma számvizsgáló, felülvizsgálta a törvényhatósági útalap költségvetési tervezetét s az ellen nem emelt kifogást. A tervezet szerint legközelebb a Mezey Mihály utca és az Arpád vezérút burkolására fog sor kerülni. A megbeszélésen a polgármester szövegelt, hogy a város aszfaltos útjainak javítása bitumenhiány miatt nehézségekbe ütközik. Erre Elischer miniszteri osztálytanácsos kijelentette, hogy intézkedni fog megfelelő mennyiségű bitumen kiutalása iránt.

PÁRTFOGÓ ÜGYVEDEK ÉS A KI-
RÖNDÉLT VÉDŐK DIJAZÁSA. Az igazságügyminiszter több, mint 10.000 pengőt bocsátott az Ügyvédi Kamara rendelkezésére a pártfogó ügyvédek és a bünygyekben kirendelt védők díjazására. Mintán az összeg nagyon csekély, felosztásánál csak azokat az ügyvédeket vesszük figyelembe, akik díjazásukat külön kérik a Kamarától. Az összeg felosztása tekintetében a kamara választmánya határoz az érdekelte ügyvéd családi, vagyoni és kereseti viszonyait, valamint a kifejtett tevékenység figyelembevételével. Szeptember 15-ig kell benyújtani az erre vonatkozó kérvényeket és kimutatást kell csatolni, hogy a folyamodó ügyvéd milyen ügyekben tevékenykedett. (Magy. Tud.)

Német katonai körök szerint az utóbbi napokban jelentősen javult a helyzet a keleti harctéren

Scholsem sikerült áttörni vagy felgöngyöltetni a német arcvonalat Vorosilovgrád környékén tervszerűen visszavonták a német vonalakat

A londoni lapok biztosítottak tekintik a háromhatalmi értekezletet

Zürich. (MTI.) A Basler Nachrichten londoni United Press jelentést közöl, amelyben többek között az áll, hogy politikai megfigyelők véleménye szerint Eden, Vinet és Majszki megbeszélései már annyira haladtak, hogy a három nemzet külügyminiszteri összejövetelének útjában már nincsen semmi akadály. Londonban azt remélik, hogy a három külügyminiszter megbeszélése előkészítője lesz a Stalin, Roosevelt és Churchill közötti értekezletnek.

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelentő: Eden külügyminiszter Majszki szovjet nagykövetnek részletes beszámolót adott át a quebeci megbeszélésekről — jelenti a Nya Daglight Allehanda londoni tudósítója. Eden ebben kidomborította Churchillnek azt a kívánságát, hogy mielőtt csak lehetséges, megbeszélést folytassanak Stalinnal. A lap szerint Eden tanácskozott az Egyesült államok nagykövetével is, aki előreláthatóan az Egyesült Államokat képviseli majd a külügyminiszterek megbeszélésén, ha Hull személyesen nem venne részt azon. Más jelentések szerint viszont Harry Hopkins fogja Amerikát képviselni.

London. (Bud. Tud.) Eden és Majszki megbeszélése a Times szerint olyan kedvezően alakult, hogy a háromhatalmi értekezlet biztosítottnak tekinthető.

Egy nap alatt 184 szovjet páncélost lőtték ki a németek

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Miusztól nyugatra súlyos elhárító harcok folytak. A többi szakaszon a nap általában nyugodtan telt el, bár a szovjet állandóan újabb csapatokkal igyekeznek erősíteni támadásaikat. A Donec középső szakaszán nyugalom volt. Vorosilovgrád környékén tervszerűen visszavonták a német vonalakat, melyeket a szovjet hasztalanul igyekezett áttörni. Ezzel újra megrovították az arcvonalat és lehetővé tették, megfelelő hadműveleti tartalék létrejöttét. Charkov környékén a német csapatok változatlanul elhárították a szovjet offenzíváját és minden alkalmat felhasználtak arra, hogy a szovjet által ezen a részen intézett erős lökésekkel körülzárják és megsemmisítsék a szovjet benyomult köteleiket. A támadásban és védelemben itt 47 szovjet harckocsit tettek

harcéptelenné. A német hadsereg csapatai kedden együttvéve 184 szovjet páncélost lőtték ki. Különösen nagyhatású volt a több mint ezer bombázó repülőgép összpontosított támadásának a Szovjet utánpótlása és készenléti állásai ellen. Délen, a középső arcvonalrészen különösen heves harcoknak színhelyén a szovjet légitámadások során a Szovjet mintegy 350 gépesített és fogatolt járművet veszített el és megrongálódott igen sok harckocsija. Telitalálatokkal le-

vegőbe röpítettek két nagy löszraktárt és megsemmisítettek 11 ágyut. Több száz német csatárepülőgép mélyrepülésben repeszbombákkal és tüzfegyverekkel hatásosan támadta a szovjet támadómozdulatokat, úgyannyira, hogy a csapatok több esetben felmorzsolódtak. Vadászgépek és léghárító tűzerek együttevén 41 szovjet gépet lőtték le. Hat német vadászgép elveszett. Ezek közül négynek a legénysége ejtőernyővel leugrott és biztonságba jutott.

Berlin: Rögzítettnek nevezhetők a keleti harctér hadműveletei

Stockholm. (MTI.) A keleti arcvonal harcainak nem csökkenő hevességgel folynak tovább. A Berlinből érkező jelentések hangsúlyozzák, hogy Németországban már előre számot vettek azzal, hogy ezen a nyáron a hadműveletek rugalmas, de egyszerűen állandó jellegűek lesznek. Az utóbbi hetek hátráló mozgásai nem jártak lényeges területvesztéssel. A területátadások nem olyan méretek, hogy továbbra is ne lehetne a hadműveletek állandóságáról és meg-

rögzítéséről beszélni. Eppen ezért, mivel a helyzet lényegében nem változott, a nyári csata rögzítettnek nevezhető, állandóságot mutat. A németek az oroszok nyomásával szemben valamennyi áttörési kísérletet megüszítették. A német csapatok ellenálló ereje megállította a próbát annak ellenére, hogy a hadműveleti tartalékok egy részét a keleti arcvonalról Nyugateurópába vitték, hogy ott megerősítsék a partvédelmet.

Kedden éjjel 47 angol repülőgépet lőtték le Berlin felett

Berlin. (MTI.) Illetékes helyen megállapítják, hogy Berlin légvédelme feltűnően megjavult, mert a lőtt gépek százalékaránya ma sokkal nagyobb, mint korábban volt. A kedden éjszaka Berlin ellen intézett légitámadás során 47 gépet lőtték le ami a támadás megüszítésére mutat. Az éjszakai vadászok száma elérte a támadó bombázók számát.

Az orosz támadó hadműveletek az arcvonal középső és déli szakaszán változatlan erővel folynak, de a hely-

zet lényegesen nem változott, sőt német katonai körök az utóbbi napokban a helyzet javulását emlegetik. A német arcvonalat sehoh sem sikerült áttörni, vagy felgöngyöltetni. Természetes, hogy a boisevisták minden erejükkel törekedni fognak támadásaik folytatására, de katonai szövegek szerint ez már semmi kihatással nem lesz a hadihelyzetre. Orel, Bjelgorod, Charkov és Taganrog csupán helyi jelentőséggel bír és nem szerzett előnyt a támadóknak.

Újabb súlyos légitámadás olasz városok ellen

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz fegyveres erő 1194 számú közleménye: Ellenséges repülőgépek kedden bombázták Pisát, Pescarát, Salernot, Cosenzát és Catanzarót. Az ellenséges bombázás nagy károkat okozott és a lakosság körében sok az áldozat. Az olasz és német vadászok

négy, a léghárító tüzérség 3 ellenséges gépet lőtt le. A görögországi Santa Maura sziget közelében egy ellenséges légitámadás során a királyi tengerészet tüzérségi tüze eltalált egy ellenséges gépet, mely a tengerbe zuhant. Ambrosio tábornok sk.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A német tengeralattjárók a brit és északamerikai tengeri összeköttetések elleni harcban augusztusban 23 hajót süllyesztettek el 142.500 tonna tartalommal. Elsüllyesztettek továbbá négy vitorlás szállítóhajót 230.000 tonnát kitevő öt hajót megrongáltak. Az ellenséges hadihajók elleni harcban augusztusban két cirkáló és egy rombolót süllyesztettek el. A felzárkózott erők ezenkívül több ellenséges hadihajót elsüllyesztettek vagy súlyosan megrongáltak.

Times:

Ha Moszkva nemzeti politikát követ, szívesen tárgyalnak vele

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: A Timesben, annak munkatársa, James a háború utáni kérdésekkel foglalkozik és megállapítja, hogyha Moszkva nemzeti politikát követ és annak alapján Oroszország számára előnyöket keres. Nagybritannia és az Egyesült Államok szívesen tárgyalnak ezen az alapon. A cikkíró kiemeli, hogy a brit és amerikai politikai vezetők nincsenek azon a véleményen, hogy Moszkva a világforradalom útját járja, és Európa bosevizálására törekszik. Inkább arról vannak meggyőződve, hogy Stalin nemzeti politikát folytat és ezért megkísérelhetik a tökéletesebb megértés keresését ezen az uton.

A tokiói rádió jelenti: Az ellenség megtámadhatja magát Japán is

Ankara. (MTI.) A tokiói rádió jelentése szerint amerikai repülők és tengeri egységek szerdán hajnalban támadást intéztek Melcus szigete ellen. Ezzel kapcsolatban a tokiói rádió figyelmeztette a japán népet, hogy Melcus szigete csupán 2000 kilométerre van az anyaországtól és az ellenség megtámadhatja magát Japán is.

Stockholm. (MTI.) Hivatalosan jelentik Koppenhágából, hogy a kivételes állapot első napjaiban a dán nép a rendszabályokat nyugalommal és megértéssel fogadta. Scholsem volt komolyabb összetűzés. A főváros utcai képe most már ismét a megszokott. A lapok újból megjelennek. A külfölddel való közlekedést részben ismét felvették. A Diels Juel nevű hadihajó, amely a válság első óráiban menekülést kísérelt meg, visszatért támaszpontjára Koppenhága utcáin német katonák végzik járőrszolgálatot. Este 9 óra után szankción mutakozhatik az utcákon. A lefegyverzett helyőrség katonáit hazaküldték. A gyárakban rendszeres dolgoznak.

Ma pénteken, szeptember 3-án este 3 $\frac{1}{4}$ 8 órakor

GÖNDÖR Tip-Top revütársulatának Megnyitó díszelőadása

A Szigligeti Színházban

Jegyelővelet: d. e. 10 -1-ig és d. a. 4 -5 óráig a színház pénztárában.

meg nem árt világhírnév!

Jegyelővelet és telefonon is. Telefon: 25-30

Hogyan kell fizetni az alkalmazottakat légvédelmi riasztás idejére

Ne kívánja a munkaadó főlórás és egyórás mulasztás pótlását

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok 724—1943. szám alatt közli az alábbiakat: Iemertjük a m. kir. Iparügyi Minisztérium 29.247—1943. számú leiratát a munkavállalók javadalmazásának a légvédelmi riasztás idejére való fizetése tárgyában.

A leirat szövege a következő:

„Értesitem a t. Cimet, hogy a m. kir. minisztérium kívánatosnak tartja, hogy az ipari (kereskedelmi), bányászati és kohászati munkaadók az alkalmazásukban álló munkavállalók javadalmazásának és a légvédelmi riasztás idejére való fizetése tekintetében az alábbiak szerint járjanak el:

1. Ha a munkavállaló a légitámadás következtében elrendelt riasztás miatt a rendes munkáját nem végezheti a munkaadó — a második és harmadik bekezdés korlátai között — a riasztás következtében elmulasztott munkaidőt a lehetőleg képest úgy pótolhassa, hogy a riasztás miatt a munkavállaló a javadalmazásában ne rövidüljön meg.

Ne kívánja meg a munkaadó az elmulasztott munkaidő ama részének pótlását, amely napi nyolc óras műszakon belül a főlórát, nyolc óránál hosszabb műszakon belül pedig az egy órát nem haladja meg. Az erre az időre eső teljes javadalmazást azonban — becértve a jogszabály alapján járó bér — (fizetési) pótlékot is — fizesse meg.

Ennek megfelelő alkalmazásával járjon el a munkaadó abban az esetben is, ha a munkavállaló teljesítményében (szakmány, akkordbérben stb.) részesül.

A munkaadó az elmulasztott munkaidőnek az előbbi bekezdésben említett időtartamot meghaladó része pótlását csak annak a hétnek vagy az azt követő két hétnek egy vagy több köznapiján kívánhatja, amelyen a munkavállaló a riasztás következtében a munkaidőből mulasztott. Ezen az időtartamon belül is az elmulasztott munkaidő pótlását csak a fennálló jogszabályok (így különösen az üzlet, üzem, vagy vállalat zárvatartásának ideje alatt való foglalkoztatás tilalmára vonatkozó, ugyancsak a gyermekek és fiataloknál éjjeli foglalkoztatást tiltó jogszabályok) korlátai között lehet megkívánni. Este 24 órától reggel 5 óráig terjedő időben az elmulasztott munkaidőt pótolni nem lehet, ha a munkavállaló egyébként csak nappali munkát végez.

Ha a munkaadó az elmulasztott munkaidőt olyan keretek között pótolhassa, hogy az a hatályban lévő jogszabályok korlátaira tekintettel, akár más okból — a riasztás következtében elmulasztott munkaidőnek a (2) bekezdésben említett időtartamot meghaladó részét nem is pótolhatja. Az elmulasztott munkaidőre eső teljes javadalmazás 80%-át — teljesítmény bér (szakmány, akkordbér), esetében az egy órára eső átlagos kereset alapulvételével — fizesse meg. Önként értendő, hogy ha jogszabály, szerződés vagy a munkaadó vállalatában (üzemében, üzletében) kialakult gyakorlat (szokás) értelmében a munkavállalót az önhibáján kívül eső okból elmulasztott munkaidőre a teljes javadalmazás megilleti, a munkaadó a

riasztás tartamára a teljes javadalmazást köteles megfizetni.

2. Ha a munkavállaló a rendes munkáját a légitámadás által veszélyeztetett munkahelyen a riasztás tartama alatt is tovább folytatni köteles, (az I. légtámadás)

Munkakamarai ügyészi intézményt létesítenek Erdély vidéki városaiban

Díjtalanul állanak a szerződött ügyvédek a munkavállalók rendelkezésére

Az erdélyi munkavállalók: munkások, kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők régi óhaját teljesítette most az iparügyi miniszter, amidőn a kolozsvári munkakamara előterjesztésére, amelyet az Erdélyi Párt hatásosan támogatott. Kolozsvár, Nagyvárad és Marosvásárhely után, az erdélyi vidéki centrumokban is szeptember elsejével felállította a munkakamarai ügyészi intézményt, kiváló jogi képzettségű és munkügyiekben jártas ügyvédeket szerződöttén, akik a kolozsvári munkakamarától, illetve iparügyi minisztériumtól fizetett díjazás ellenében ügyvédi irodájukban díjtalanul állnak munkügyiekben a munkavállalók rendelkezésére, számukra díjtalanul adnak szakzerű felvilágosításokat, mint az érdekeltek ügyvédei tárgyalnak a munkaadókkal a vitás kérdésekben és szükség esetén lefolytatják a perket is.

A megbízott ügyvédek a következők:

Szatmárnémetiben dr. Mártha József (Várdomb-utca 2).

mi csoportba sorozott ipartelepek tekintetében: „üzemi helyén maradó személy”) a munkaadó a munkavállalónak a riasztás tartama alatt végzett munkáját az erre az időre egyébként járó teljes javadalmazásnál harminc százalékkal magasabban díjazza.

3. Az olyan munkavállalót, aki a riasztás tartama alatt a munkaadó vállalatában az óvóhelyen kívül személyes légvédelmi szolgálatot teljesít, úgy kell tekinteni, mintha a légitámadás által veszélyeztetett munkahelyen rendes munkáját végezné: ehhez képest az ilyen munkavállalónak a riasztás idejére járó javadalmazása tekintetében nem a 4.730/1940. M. E. sz. rendelet 10. §-ának (10) bekezdésében foglaltak, hanem a fenti 2. pontban foglaltak irányadók.

Nagybányán dr. Richter István (Szent István-tér 3).

Désen dr. Egyed Miklós.

Besztercén dr. Vérnes Gyula (Vármegyháza).

Szászrégenben Apáthy Zoltán.

Gyergyószentmiklóson dr. Márton András.

Csikszereván dr. Gál Antal.

Sepsiszentgyörgyön dr. László Ferenc (Csiki-utca 17. sz.).

Kézdivásárhelyen dr. Laczkó László (20. udvartér 2.).

Székelyudvarhelyen dr. Csiky Andor (Bethlen-utca 3.).

Zilahon később történik meg a munkakamarai ügyész szerződötése.

A munkakamarai ügyészek, amennyiben a helyi viszony más időpontot nem tesznek szükségessé, hétköznapokon délután 6 és 7 óra közötti fogadják irodájukban a jogkereső munkavállalókat.

Az iparügyi miniszter intézkedése Erdélyben általános melegegedést keltett.

Kit kell nagykereskedőnek tekinteni a szeszesitalok árusításánál

Mikor árusíthat a nagykereskedő fogyasztóknak?

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok 721—1943. szám alatt az alábbiakat közli: A m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter úr 105239—1943 I. K. K. M. sz. leirattal a bornagykereskedők üzletkorát szabályozta:

„Az ipari közigazgatásban kialakult gyakorlat szerint nagykereskedőnek azt kell tekinteni, aki csak a továbbárusítók, kiskereskedőknek pedig azt kell minősíteni, aki csak a közvetlen fogyasztók részére árusít. Ez alól az általános szabály alól kivétel a bor, sör és szeszesitalokkal nagykereskedés, ezeknél a kis- és nagykereskedői minőséget ugyanis nem az szabja meg, hogy a kereskedők kizárólag fogyasztók, vagy kizárólag továbbárusítók részére árusít, hanem az állami italmérésről szóló 1921. IV. tc. 1. §-ban foglalt rendelkezésből folyóan, az, hogy a kereskedő a szóban lévő iparokit az ott megjelölt mértékben (bornál 50, sörnél 25, szesznél és közönséges pálinkánál 100, egyéb égetett szeszesita-

loknál 25 liter) felüli vagy aluli mennyiségben árusítja-e. Ha a kereskedő a fentebb felsorolt mértéken felüli mennyiségben árusít függetlenül attól, hogy az árusítás a továbbárusítók, vagy fogyasztók részére történik — nagykereskedőnek minősül.

A bor, sör és szeszesitalokkal nagykereskedő tehát bor 50, sör 25, szeszt és közönséges pálinkát 100, egyéb égetett szeszesitalt pedig 2, literen felüli mennyiségben, mind a továbbárusítók, mind a közvetlen fogyasztók részére árusíthat.

Erre tekintettel az 1510—1941 M. E. sz. rendelet 5. §-ának (1) bekezdésében foglalt az a rendelkezés, amely szerint bármilyen áruval kereskedelemre szülő iparjogosi tványon fel kell tüntetni, hogy az iparjogosi tvány csak közvetlen fogyasztók, vagy csak továbbárusítók, vagy mind közvetlen fogyasztók, vagy mind továbbárusítók részére való árusításra jogosítja-e. A bor, sör és szeszesitalokkal nagykereskedés gyakorlására jogosító iparjogosi tványok esetében a dolog

A gróf Tisza István Lovasgyesület

Vágtató és ügető versenyei

1913 szeptember 4., 5. és 8. napján délután 2 órai kezdettel.

A nagyvárad löversenyek programja és belépőjegyei a szőlődi portásoknál és a Szent László-téri Almássy és a Rákóczi-úti Hegedüs-féle trafikban kaphatók. Programját a rikkanások és a repülőterei pénztárak is árusítanak. A versenyek idején autobuszok közlekednek a Szent László-téri autobusz állomástól a repülőterre. Személyenként 1 pengő a viteldíj.

természetéből folyóan nem nyerhet alkalmazást. A bor, sör és szeszesitalok árusítására jogosító iparjogosi tványon nem kell tehát feltüntetni azt, hogy a közvetlen fogyasztó, min: továbbárusítók részére való árusítására jogosítja-e, hanem az iparjogosi tvány szövegében azt kell feltüntetni, hogy a bor, sör, vagy szeszesitalokkal nagykereskedés gyakorlására jogosít.

Az Erdélyi Párt több tagozata értekezletet tart Kolozsvárott

Az Erdélyi Párt Kolozsvár városi tagozata szeptember 8-án, Kisboldogasszony napján d. u. 5 órakor a kolozsvári párttagozat nagytermében (Farkas-utca 7. sz.) összvásztmányi ülést tart, amelyen szakzerű előadások foglalkoznak a városfejlesztési lehetőségekkel is.

Az Erdélyi Párt parlamenti csoportja gróf Teleki Béla elnökletével szeptember 11-én, szombaton d. u. 4 órakor a kolozsvári párttagozat nagytermében törvényhozái értekezletet tart, amelyen megbeszélnek az összes időszéri kérdéseket.

Az Erdélyi párt kolozsmegyei tagozata szeptember 12-én, vasárnap reggel 8 órakor ülésezik Farkas-utca 7. sz. alatt, a párttagozat nagytermében.

Szeptember 12-én, vasárnap d. e. 11 órakor a Mátyás király diákház nagytermében lesz a Kolozsvár városi és kolozsmegyei párttagozatok együttes összvásztmányi ülése, amelyen gróf Teleki Béla országos elnök és a kormány egyik tagja is nagyobb beszédet mondanak.

Száz hold erdő ég a Hargitán

Nagy nehézségekbe ütközik a tűz terjedésének megakadályozása

Székelyudvarhelyről jelentik: A Hargita erdőségeiben Kápolnásfalú és Szentegyháza falu fölött mintegy 100 katasztrális holdon tűz ütött ki. A tüzet egy Gábor István nevű végelgyengülésben lévő öregember okozta, aki tüzet rakott az erdőn s mellé lepihent. A több év óta felhalmozódott gaz és gaj tüzet fogott. A tűz eloltására 250 férfit rendeltek ki a környező falvakból s hegyekből. A tűz eloltására nagy mértékben akadályozza, hogy a tűz néhol napokig lappang s csak aztán tör elő. Az oltási munkálatok jelen hírünk vételekor még tartanak.

A háború legalább még két évig eltarthat

Washington. (Bud. Tud.) Harry Hopkins, Roosevelt legbizalmasabb munkatársa kijelentette, hogy a háború legalább még két évig fog tartani. Németország 60 új hadosztállal megerősített új hadserege minden talpalatnyi földért harcolni fog.

Kalandos hajlamu társaság a bíróság előtt

Nagyvárad, szept. 2. *Evanics Béla* és *Antal András* élesei lakosok 1941 októberében az útépités során robbanó patronokat és gyutaesókat loptak. Üzemeikbe bevontak egy *Szép* nevezetű fiatalembert és két kalandvágyó fiatalkorut is. Ez utóbbiakról azzal a mesével csaltak ki különböző összegű pénzeket, hogy majd repülőgépeket és gépfegyvereket fognak készíteni. A pénzt a fiatakoruk úgy szereztek, hogy egyikük, akinek az apja kereskedő, az üzleti pénztárból lopkodta ki a különböző tételeket olyankor, amikor a szülők távol voltak és az üzletet reábitták. A társaság az útépitésnél lopott robbanóanyagokat részben értékesítette.

Ügyükben ma délelőtt hozott ítéletet a nagyváradai törvényszék dr. *Pöstényi Márton* öttagú különítanása. Bűnösnek mondotta ki a vádlottakat robbanószer jogtalan megszerzésével, tartásával és átadásával elkövetett vétségben és ezért *Evanics Bélát* és *Szép Györgyöt* 1 hónapi, *Antal András* kéthónapi fogságra, a két fiatalkorut dorgálásra ítélte. Ezenkívül az első, második és negyedik vádlottakat, vagyis a felnőt korúakat 3 évi hivatalvesztésre és ugyanolyan tartamu politikai jogvesztésre ítélte.

Vasárnap délután ünnepségek lesznek a MÁV alműhely dísztermében

Vasárnap délután ünnepli meg a helyi vasutastársadalom városunk visszatérésének harmadik évfordulóját. Az ünnepély, melyet a MÁV Turul Dal-, Zenekar és Önképző Egyesülete rendez, vasárnap félhétkor kezdődik az átalakított díszteremben. A díszborendezés műveira a következők:

1. Himnusz. Előadja az ének- és zenekar.
  2. Kéler: Rákóczi nyitány. Előadja a zenekar.
  3. Beköszöntő. Tartja Saly József MÁV. műszaki tanácsos, az alműhely főnöke.
  4. Lendvai: A harangok szava. Előadja az énekkar.
  5. Erdély visszatérése. Ünnepi beszéd. Tartja Kigyóssy Sándor MÁV. műszaki tanácsos, a miskolci alműhely főnöke.
  6. Novák: Három eredeti népdal. Előadja az énekkar.
  7. Huber: Fohász. Előadja az ének- és zenekar.
  8. Szózat. Szavalja Takács Eudre. MÁV. műszaki s. tiszt.
  9. Mozart: Szerenád és Schubert: Magyaros c. darabjait előadja egy vonós-együttes. Tagjai: Biro L., Kise B. László, Kovács Gy. és Schmidt B.
  10. Fentartott szám.
  11. Erdélyi induló és Székelyhymnusz. Előadja az ének- és zenekar.
- Az ének- és zeneszámokat vezényli: Kovács Győző tanár.
- A rendezőség kéri a n. é. közönséget, hogy meghívóról idejében gondoskodjék. *Elnökség.*

Erdély egységét minden magyar nemzeti ügynek tekinti

Antal István beszéde Sepsiszentgyörgyön a bécsi döntés évfordulóján

Sepsiszentgyörgy. (MTI) *Antal István* nemzetvédelmi propagandaminiszter szerdán délelőtt ide érkezett és a megyeháza kis termében beszédet mondott.

A bécsi döntés harmadik évfordulójának emlékezésével kezdte beszédét és rámutatott arra, hogy ez a döntés annak/következetes és előre látó politikának volt a gyümölcse, amelyet a magyar kormányok Trianon óta határozott politikai vonalvezetéssel folytattak. Sok kormány vezette a 20-as évek kezdete óta Magyarország ügyeit és sok politikai irány érvényesült a magyar törvényhozás termében. de abban minden közéleti irány egyetértett, hogy a trianoni helyzetbe belenyugodni nem lehet. Ma is tapasztalható az ilyen örövendetes politikai egység a különböző magyar közéleti irányok és az összes társadalmi rétegek között. Ez az egység éppen Erdély kérdésében a legteljesebb. Erdélyt megvédelmezni, Erdélyért sikra szállani, Erdély

egységének ügyét nemzeti ügyvé tenni, Erdélyt feltámasztani, ezekben a kérdésekben nincsen ellentét magyar és magyar között, legyen az arisztokrata, középosztálybeli, földműves vagy munkás.

A miniszter azután a székelység felé fordult és a hallgatóság lelkes tetszése között folytatta beszédét, mondván, hogy a székely nép Magyarország e keleti őrserege, bensőséges szívügye minden magyar embernek és a magyar vezetésnek. Helyrehozni 22 év mulasztásait és hiányosságait, megerősíteni a székely nép szellemi erkölcsi és anyaggazdálkodási lehetőségeit, felmérni és hasznosítani a Székelyföld természeti kincseit, virágzó mezőgazdasági ipart és kereskedelmet teremteni, ime, ez a magyar nemzetvezetés székelyföldi programja, aminek megvalósításáért eddig is rengeleg áldozatot hozott a magyar állam és ezentul is hozni fog.

A Székelyföldön járva örömmel ál-

lapítom meg, hogy a közigazgatási hibáknak és a bizalom hiányának nyomát sem lehet tapasztalni és csak azt kívánom a nemzetnek, hogy a székely nép erős hite, megalkuvást nem ismerő elhatározása és a magyar sors biztonságos és felfelé ívelő pályája iránti tántoríthatatlan meggyőződés hassa át az ország minden részében a magyarság minden rendű és rangu polgárait. Lehet, hogy bekövetkezik ismét olyan idő, ismét új Gábor Aronokra lesz szükség és a székely népnek megint fel kell sarakozni a magyar ügy védelmére. A magyar nemzet minden tagja meg van győződve arról, hogy a székely szívósság és székely elszántság a mostani világesemények közepette is teljesíteni fogja kötelességét, ha annak ideje elkövetkezik. Ebben a kötelességteljesítésben maga mögött fogja találni az egész Magyarország erejét és testvéri segítségét.

Minden nemzetiséggel megértést keres a magyar politika

A szerb nemzetiségek küldöttsége Keresztes-Fischer belügyminiszternél Zomborban

Ujvidék. (MTI) Vitéz *Keresztes Fischer* Ferenc belügyminiszter bácskai körutja során szerdán este Zomborba érkezett.

A megyeháza közgyűlési termében teljes számban összegyűltek a megye és város tisztviselői, kiknek nevében dr. *Deák Leó* főispán üdvözölte a minisztert. A miniszter válaszában örömet fejezte ki, hogy alkalma nyílt a megye és város tisztviselőkarának köszönetet mondani a kitartó szervező munkáért és azért a konzolidációért, melyet tapasztalt. A köszönet szava mellett néhány kérdésre szeretné felhívni a figyelmet, melyek terén még mindig bizonyos hiányosságot lát. Az egyik az, hogy a trianoni területről ideszármazott tisztviselők még mindig nem tudják magukat kellően beleolnani az itteni légkörbe, nem találják meg kellő mértékben a kontaktust az itteni társadalommal, pedig ez feltétlenül szükséges ahhoz, hogy munkájukat jól el tudják végezni. Lehet, hogy talán a másik oldalról is hiányzik az a teljes megértés, amely a teljes együttműködéshez szükséges. A kezdeményezés azonban elsősorban a tisztviselőkön múlik és erre szeretném nyomatékosan felhívni a figyelmet.

A másik kérdés, amit szövé kívánok tenni, hogy még mindig kevés az előhaladás a nemzetiségi nyelvek elsajátítása terén, azok részéről, akik trianoni területről jöttek ide.

Minden kivezési okiratba bele fogom vétetni, hogy a nemzetiségi nyelv elsajátítását elvárom.

Erre fontos okáim vannak. A tisztviselő akkor tudja igazán teljesíteni hivatalát, ha a felekkel anyanyelvükön érintkezik.

A harmadik dolog, amit meg akarok említeni az, hogy különösen a

nemzetiségi vidéken bizonyos kishitűséget látok a tisztviselői karban.

Ne ülünk fel rémhíreknak, ne adjunk helyet mindenféle pletykának. A magyar állam ereje abban van, hogy a tisztviselők erős lélekkel állanak posztukon.

Ez a föld mindig a mienk volt, mindig a miénk fog maradni, efelől senkinek sem szabad kétséget táplálni.

A miniszter ezután a zombori bunyevácok küldöttségét fogadta. Dr. *Veselouski József* ügyvéd a Zombori Bunyevác Népkörbe tömörült bunyevácok nevében meleg szavakkal köszöntötte a minisztert.

A zombori bunyevácoknak ezen csoportja a megszállás 23 esztendeje alatt egy pillanatra sem szakította kapcsolatait a magyar testvér nemzettel.

Az üdvözlésre válaszolva a miniszter a következőket mondta:

— Boldog vagyok, hogy az itteni bunyevácok nem vesztette el testvéri érzését, melyet évszázadok együttélése alatt mi is tanusítottunk irántuk és a jövőben is tanusítani akarunk. Amit itt hallottam boldoggá tesz engem, mert ez az ideális gondolkodás egy magyarországi nemzetiség részéről.

A zombori szerbség küldöttsége járult azután a miniszter elé dr. *Tapevicza Simonnal* az élen. *Tapevicza* köszönetet mondott, hogy a miniszter alkalmat adott a szerbségnek ahhoz, hogy megjelenhessék előtte.

A miniszter köszönetet mondott az üdvözlésért, majd rámutatott arra, hogy a magyar nemzet a multban is mindig a megértés politikáját követte és hogyha ezen a téren történtek is bizonyos kisiklások, akkor ez nem a magyar nemzet magatartásának, ha-

nem a viszonyok súlyának volt következménye. A megértésre törekszik a magyar kormány is.

A magyar politika iránya az, hogy minden nemzetiséggel a megértést keresse.

Továbbmegyek, nemcsak helyi viszonylatban mondom ezt, hanem önökön keresztül szeretném a megértést a szomszéd szerb nemzettel is ápolni, amellyel egymásra vagyunk utalva.

Kenyérvágó késsel felindultságában felvágta a hasát egy váradszöllösi timársegéd

Nagyvárad. Megdöbbenő módon kísérelt meg öngyilkosságot Váradszöllös községben *Muc Lajos* 20 éves timársegéd. A fiatalember szülcivel élt egy háztartásban és napirenden voltak a családi viszályok. Legutóbb is nézeteltérés történt a családban, aminek következtében *Muc Lajos* olyan nagyon felizgatta magát, hogy elkeseredésében felkapta az asztalon lévő kenyérvágó kés és felvágta a hasát.

Az öngyilkos szándéka nem sikerült, mert anyja észrevette tettét és intézkedett, hogy a váradai mentők a kórházba szállítsák. A kihívott mentők a vérző embert behozták Nagyváradra, ahol a közkórházban azonnal műtétet hajtottak végre, amely után javulás állott be állapotában.

Az ügyben a rendőrség baleseti ügyosztálya vizsgálatot vezetett be.

Nagyvárad tarsadalmi nagyszabású ünnepség keretében ünnepli a felszabadulás emlékét

Szeptember 6-án déli 12 órakor egy percre álljunk meg a munkában

A Nagyvárad Tarsadalmi Egyesületek Nemzeti Együttműködése Nagyváradnak a román megszállás alól való felszabadulásának harmadik évfordulóján 1943. szeptember 6-án d. e. 12 órai kezdettel, a városháza közgyűlési termében emlékünnepélyt rendez.

Az ünnepély rendje:

Magyar Hírszerkegy. Előadja Nagyvárad thj. város tisztviselőinek énekára Soós András vezetésével.

Megnyitó szavak, mondja dr. Schrifert Béla apostoli kormányzói helynök, a Nemzeti Együttműködés elnöke.

Köteles István levele szavalja Sajó Sándor „Hit” című költeményét.

Dr. Krüger Jenő kormányfőtanácsos, ügyvédi kamarai dékán ünnepi beszéde.

Komendát János villanyszerelő munkás, a Nemzeti Munkaközpont tagja előadja Radványi Kálmán „Magyar Te Deum”-ját.

Himnusz.

Az ünnepély tartama alatt az Együttműködés küldöttsége az Országzászlóhoz vonul és ott leteszi Nagyvárad egyetemes társadalmának emlékkoszorúját.

A vezetőség felkéri a Nemzeti Együttműködés minden taggyűlését, hogy az ünnepélyen kiküldöttjeivel képviseltesse magát és kéri a magyar Nagyvárad minden munkaadóját, munkását és polgárát, egyszóval a város minden lakosát, hogy szeptember 6-án déli 12 órakor egy perces munkamegállással álljon az évforduló emlékének.

Milyen munkalehetőségeket kínál a Munkaközvetítő?

A nagyvárad m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-utca 22. Telefon: 25-76) jelentése az 1943. évi szeptember hó 1-én kelt kimutatása szerint, az elmúlt héten elhelyezett 58 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak: 1 asztalos, 1 gyári munkás, 28 gyári munkásnő, 1 fűtő, 1 villanyszerelő, 1 szolga, 8 állandó háztartási alkalmazott, 3 mindenes szakácsnő, 2 bejárónő. Összesen: 46 egyén.

Foglalkozást keresnek: 14 ipari szakmunkás, 23 gyári, betanított és egyéb segédmunkás, 1 cukrásznő, 8 bejáró takarítónő, 11 állandó háztartási alkalmazott, 2 tisztviselő, 1 tisztviselőnő, 6 kereskedő segéd. Összesen: 68 egyén.

Betöltendő tanonc helyek: 1 fogtechnikus.

Szolgálatok gyógyszertárai:

III. CSOPORT:

KIÚGYÓ gyógyszertár, Bémer-tér 1 (Relsz. I.) 15-68.

D. RAKOCZI F., Szacsavay-u. 28 (Genda E.) 17-47.

OROSZLAN gyógyszertár, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.

MADONNA gyógyszertár, Sctarova-sztr.-u. 20. (Dr. Medvigy F. férjé Fedor Vilmos) 33-67.

A gyógyszertárak egész szolgálatát szorgalmasan reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

Lendületesen folyik a magyar ipari továbbképzés fejlődése

Egy év alatt 20 ezer iparos vett részt 761 tanfolyamon

A Magyar Tudósító jelenti: Az első világháború befejezése után nagy lendülettel indult fejlődésnek a háború alatt megakadt ipari továbbképzés. A fejlődés menetére jellemző, hogy 1920-21-ben, tehát közvetlenül a világháború után már 135 ipari továbbképző tanfolyamot rendeztek és ezeknek a tanfolyamoknak a száma évről-évre növekedett. Míg az első világháború megakasztotta ezeket a tanfolyamokat a növekedését, a most folyó háború nem érezte káros hatását. 1942 május 1-től 1943. május 1-ig összesen 761 tanfolyamot rendeztek. Ezen a 761 tanfolyamon majdnem 20.000 iparos vett részt. Ha összehasonlítjuk a tan-

folyamok számát a résztvevők számával, megállapíthatjuk, hogy 1920-21. évben egy-egy tanfolyamra átlag 60 résztvevő jutott, a múlt évben ez a szám 25-26-ra csökkent. Ez annyit jelent, hogy a tanfolyamok ma már nem tulsufoltak, hanem elérték azt az ideális hallgatói számot, amely legalkalmasabb a komoly munka végzésére. Az ipari továbbképzést elősegítik az egyre szaporodó mintaműhelyek. Ezidőszereint már is mintegy 50 városban működik 250 mintaműhely és segíti elő a magyar ipari továbbképzést. 80 szakkönyv áll a tanfolyamok rendelkezésére és ezekből egy év alatt több mint félmillió példány fogyott el.

500 ezer katasztrális holdat juttat a magyarság kezére a zsidók mezőgazdasági és erdőgazdasági ingatlanairól megjelent kormányrendelet

Jelenleg a 20 katasztrális holdnál nagyobb szőlő és gyümölcsös és 100 katasztrális holdnál na gyob mezőgazdasági ingatlanok felhasználásáról rendelkeztek.

A Budapesti Értésítő jelenti: Megjelent a kormány rendelete a zsidók mezőgazdasági és erdőgazdasági ingatlanairól szóló 1942. évi XV-ik t. c. alapján megszerzett mezőgazdasági ingatlanok felhasználása tárgyában. A kormány jelen rendelete a 20 katasztrális holdnál nagyobb szőlő és gyümölcsös és 100 katasztrális holdnál nagyobb mezőgazdasági ingatlanok felhasználásáról rendelkezik. Ezekből az ingatlanokból, mindenki megelőzően, elsősorban a most folyó háboruban vitézségi érdemmel kitüntetett hivatásos földműveseket, továbbá ha hősi halált haltak, ilyeneknek fia leszármazottjait juttatják földhöz. Természetesen lehetővé válik más érdemes kisembereknek is,

különösen a most folyó háború tüzharcosainak, hadirokkantjainak, kitüntetettjeinek és gazdasági cselédeknek földhözjuttatása. A rendelet megszabta az ingatlanok árát. Az árat a földadó kataszteri tiszta jövedelemhez mérik. Az árat buzában kell megállapítani. Az átlagos ár kataszteri holdanként 30 mázsa buza lesz. A földhöz juttatottak a föld árát 30 év alatt törleszthetik. A vitézségi érdemmel kitüntetettek és hősi halottak fiuleszármazottai előleg nélkül kapnak földet. A többiek 20-25 százalékos összegnek előre fizetése és a hátralék 30 év alatt való törlesztése alapján. A rendelet rövid idő alatt 500.000 katasztrális holdat juttat az arra érdemes magyarság kezére.

SPORT

Kiválóan szerepeltek a Váradi Árpád Lövészek a IX. kerületi erdélyi bajnokságon

A honvédöv bajnokságban az Árpád Lövészek vitték el a babért

1943. augusztus hó 28-29-én rendezte a Kolozsvári MAV ezévi országos kerületi céllövő versenyt, melyre a nagyvárad lövészek a mai túlnyomórészt és pályaneheztségek ellenére — u. i. csak 25 méteres lőtérük van s a verseny 50 méteres pályán történt — lelkiismeretesen készültek. A vezetőség önzetlen támogatása s a lövészek hazafias, lelkes munkája tette lehetővé, hogy a háborus idők intő szavát megérvé téve, éppen abban a számban lettek Erdély bajnokai, mely a katonai kiképzés egyik legfontosabb alakléve. Fővívő számokban is a legelső két helyet biztosították helyet maguknak.

Érdekes a Magyar Lapokban

és ha egy kis szerencsájük van, azt az igazán vékony hajszálat, játszva eltávolíthatják volna.

Csapat-eredmények:

Honvédöv. bajnokság:
I. Nagyvárad Árpád L. E. 69/586.
(Rácz János, Bige Zsolt, Fekete Lajos, vitéz Egedy Sándor, Orbán Sándor.)

II. Kvári Gábor Áron L. E. 68/608
III. Kvári E. A. C. 67/591.

Egyszeres géppuska:
I. Kvári E. A. C. 2669 pont
II. Kvári MAV 2668 pont.

III. Nagyvárad Árpád L. E. 2663 pont.
(Rácz, Bige, Fekete, Póti, Egedy.)

Nemzetközi bármelyrendszerű géppuska:
I. Kvári E. A. C.

II. Kvári MAV.
III. Nvárad Árpád L. E. (Fekete, v. Egedy, Póti, Bige, Rácz.)

Egyéni-eredmények, kispuska

7. Fekete Lajos, 542 pont. 8. Póti József 539 pont. 14. Rácz János 534 pont. 17. Bige Zsolt 525 pont. 21. Vitéz Egedy Sándor 523 pont.
2. Rácz János 15/135. 9. Bige Zsolt 14/123. 12. Fekete Lajos 14/121.

Mint látjuk, a nagyvárad lövők ismét kitettek magukért! 22 csapat és az ennek megfelelő 130 legjobb erdélyi lövő között olyan helyezést ért el, mely a lehető leghibátlanabb ígért a jövőre nézve.

Izgalmas csata lesz a NAC—Vasas találkozó

A NAC a Vasas igen gondosan felcröltött együttesét látja vendégül vasárnap az Erzsébet-ligeti pályán fél 6 órai kezdettel. Kétségtelen, hogy ez az összecsapás minden tekintetben felette áll az előző két bajnoki találkozónak. Elsősorban, mert a kék-pirosak igen iskolázott futballt játszanak, továbbá pedig, mert a bajnoki ranglistán a harmadik forduló után már sokkal komolyabb jelentősége lesz a jó helyezkedésnek, mint eddig, a két pont tehát mind a két csapatnak égetően szükséges lesz. Ez tehát nagy harcot, izgalmas küzdelmet ígér, sokkal nagyobb, mint az előző két bajnokin láttunk.

Balesetek Váradon és a vidéken

(Nagyvárad.) Ökrös István helytűőújfalui 12 éves iskolai tanuló Kismarja községben egy homokkal megrakott szekérről szállt le, lába beleakadt a mozgó kerékbe s jobb lábfeje nyílt törést szenvedett. A súlyosan sérült gyermeket a nagyvárad kórházba szállították, ahol eszméletre térítették és ápolás alá vették. Sérülése 21 napon túl gyógyul.

Papp Péter 33 éves alkéri földműves ökrös szekérről olyan szerencsétlenül esett le, hogy súlyos zúzódásokat szenvedett. Beszállították a kórházba. Állapota nem életveszélyes.

Borbíró Péter nagyvárad, Mátyás király-ut 135. szám alatt lakó gépkocsivezetőt a levált autókerek munkaközben olyan súlyosan megsértette, hogy homlokcsont-repedést szenvedett.

Őszinte mozikritika

Férfihűség

Film, amelyet a mozilátogatók végigkönyeznek megrázóan emberi jelenetei miatt. Viszont azzal az összérzéssel távoznak a levetítéséről, hogy teljesen valóságosra öltetve épül a lélektani elképzelésekből merészen összetakolt kártyavár-mese. A lélekbuvárnak pedig az a szerény véleménye, hogy egészen rendkívüli idegállapot teremthet csak ilyen helyzetet.

A „Férfihűséget” az Apolló vetíti, kitűnőek a főszereplők, különösen a főhős: Sándorffy Péter, aki csak látszatra hűtelen nagyszerű feleségéhez (Bulla Elma) és Péternek csak orvosa és ápolója az öt Afrikából hazakísérő és mellőle nem távozó feltűnően szép nőmet nő (Tolnay Klári). Ajtay a házi barát ügyvédet remekbe formálja, akár csak a pletyfészek-típus Vizváry Marika.
Olász Péter dr.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 hóra 430 P.
 3 hóra 1240 P.
 Postafelraképpénztári csekkszámunk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

GLATTFELDER GYULA ÉRSEK TEMETÉSE. Nagyvárad, szept. 2. Pénteken délelőtt 11 órakor temetik **Glattfelder Gyula** csanádi érsekpüspököt. A nagyváradi latinszerzetesű püspökség és káptalan is képviselteti magát a temetésen. Ertesülésünk szerint a püspökség és káptalan részéről **Fiedler István** püspök, dr. **Schiffert Béla** apostoli kormányzó helynök, **Molnár Kálmán** és **Molnár János** kanonok vesz részt a szégedi temetésen.

A VÁROSI FŐISPAN RESZVETNYILVANÍTÁSA **GLATTFELDER GYULA ÉRSEK PÜSPÖK HALÁLA ALKALMABOL.** Nagyvárad, szept. 2. Hlatky Endre főispán meleg hangon fejezte ki részvétét Glattfelder érsekpüspök halála alkalmából az egyházmegyének, a családnak és az Akció Katolicának. Kiemelte részvételében azt a szerepet, amelyet Glattfelder Gyula Nagyváradon, a Szent László-hétfen, a katolikus irók és hírlapírók matinéján magasszónyolású előadásával betöltött.

ÖSSZEHIRVÁK A BOLGÁR ORSZAGYÜLÉST. Szófia. (MTL) A Német TI jelenti: *Filov* miniszterelnök rendeletet irt alá, melynek értelmében a 25-ik országgyűlés hatodik rendkívüli ülészakát szeptember 3-án délelőttre hívta össze.

ÜLÉST TART A 42-ES ORSZAGOS BIZOTTSÁG. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A 42-es országos bizottság szeptember 3-án ülést tart.

Új kormány alakult Chileben. Madrid. (MTL) A Német TI jelenti: Chileben az egész kormány visszalépett és új kormány alakult. Ismét képviselőtéz jutnak a kormányban a radikálisok és a szabadelvűek. A szocialisták miniszteri tárca nélkül maradnak.

TÖRÖK VÁLASZ A MENEDEKJOG ÜGYÉBEN. Ankara. (MTL) A menedékjoggal foglalkozó szövetséges jegyzékre adott török választ szerdán adták át a három hatalom ankarai nagyköveteinek. Tartalmáról nem adtak ki közlést.

Megszigorították Romániában a románosító rendeletet. Bukarest. (MTL) A vállalatok személyzetének románosítására vonatkozó 1940 évi november 16-iki törvényt újabb szakasszal módosították. Eszerint megszigorították a fenyítést azokkal szemben, akik a törvény rendelkezéseit kijátszzák.

FELHIVÁS. A vas- és fémipari szakosztály elnöksége felhívja tagjai figyelmét, hogy úgy a karbid, valamint a benzín-igénylést szeptember hónapra a szakosztályi irodában folyó hó 7-én déli 12 óráig okvetlenül jelentsék be. Mindazok, akik a benzín-igénylést anyagigénylési lapon kapták, a jövőben is a szakosztályi irodában jelenthetik be. Felhívjuk munkaadó tagjaink figyelmét, hogy akik alkalmazottaikat még nem jelentették be, sürgősen teyeneznek ennek eleget, mert ellenkező esetben anyagelosztásban nem részesülhetnek. Elnökség.

ELJEGYZÉS. Ungváry Erzsikét eljegyezte Széles Gábor Nagyváradon.

A BEVONULÁS ÉVFORDULÓJA A REFORMATUSOKNÁL. Méltó keretek között ünnepli meg a réti reformátusság Nagyvárad város felszabadításának harmadéves évfordulóját. Szeptember 5-én, vasárnap délután fél 6 órai kezdettel, az Árpád vezér uti református imaház kulturtermében a Szárny Mihály énekkar önképzőköre díszülést tart. A díszülés keretében ünnepi beszédet dr. K. Nagy Zoltán táblabíró, egyházi-részi gondnok tartja. Az ifjúság zavalatokat és énekkari számokat ad elő, majd ifj. **Nyeste István** és **Kocsás Balázs** felkészek rendezésében hazafias jeleneteket mutatnak be. Az egyházzász vezetősége az ünnepségre ezúton is meghívja a körzet magyarságát. Mianap szeptember 6-án, hétfőn délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz a réti reformátusok Árpád vezér uti templomában. Az ünnepi beszédet dr. Szabó Lajos lelkipásztor tartja.

A NAGYVÁRADAI MAGYAR DALKÖR a próbákat csütörtökön, szeptember 2-án, este 8 órakor a szokott helyen megkezdi.

ORVOSI HIR. Dr. kaali Nagy Gizella fogorvos szabadságáról hazaérkezett, rendeléseit újból megkezdte **Hitler Adolf-utca 15.**

Összeírják Angliában az ott tartózkodó munkaképes magyarokat. Helszinki. (MTL) A lapok londoni értesülés alapján közlik, hogy a brit munkaügyi minisztérium rendelete értelmében összeírják a Nagybritanniában tartózkodó valamennyi munkaképes finn, magyar, bolgár, román, japán és szíami nőt és férfit.

EGY KEGYETLEN ANYA BÜNTETÉSE. A Magyar Országos Tudósító jelenti: Nagy Miklósné szül. **Gellért Livia** 30 éves kispesti asszonyt, mert gyermekét kínozta és forró takaréktűzhelyre ültette, a tábla négy évi fegyházra ítélte nem jogerősen.

A fiatal, fejlődő szervezetnek idónként egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviz nagyon jót tesz, mert ez kiadós béltürülést és jó gyomoremésztést, kitűnő nedvtisztítást és hathatós vérfelújítást jelent. Kérdezze meg orvosát!

Ünnepi keresztelő a réti református templomban. I élelemelő ünnepség színllye lesz vasárnap délelőtt a réti reformátusok Árpád Vezér-úti templomá. Megemlékeztünk már arról, hogy a réti református Nőszövetség elvállalta a Horlhy István-telepen lakó Szász János vasúti munkás kilencedik gyermekének keresztelését. A keresztelést dr. Szabó Lajos lelkipásztor végzi. A keresztelésen részt vesz a város képviselőtében dr. Dalló Gyula kultúrta-nácsnok is, aki beszédet intéz a gyülekezethez. A réti egyházzászi tanácsos **Szabó Gyula** nyugalmazott iskolaigazgató, a szociális és szegényügyi bizottság elnöke képviseli. Az újszülöttet **Steiner Miklósné**, a Nőszövetség szociális bizottságának elnöke tartja keresztvíz alá a Nőszövetség nevében.

Brit sajnálkozás svájci bombakárok miatt. Zürich. (MTL) Hivatalos közlés szerint a brit kormány sajnálkozását fejezte ki amiatt, hogy brit gépek július 12-ről 13-ra virradó éjszaka Svájc területén károkat okoztak és hajlándóknak nyilvánkozott a károk megterjesztése.

Korona Filmszínház
A Szovjet két arca
 A volt Haditudósító Kiállítás teljes műsora
 Kisérő műsor: **Muzsikáló május és a legújabb magyar és olasz hirodók**

ÜGYVÉDI HIR. Dr. Könyves Ervin ügyvéd szeptember 1-én irodáját Nagyvárad, Szaniszló-utca 4. szám alól Szaniszló-utca 8 szám alá helyezte át. Új telefonszám 28-19.

A Munkaközvetítő Hivatal külön osztályt szervezeti hadigondozottak közvetítésére. Az iparügyi miniszter az Állami Munkaközvetítő Hivatal keretében a hadigondozottak közvetítésének irányítására külön osztályt szervezett. Ennek a feladatkörét a következőkben állapították meg. A hadigondozott ipari és kereskedelmi munkavállalók közvetítésének országos irányítása és ellenőrzése. Véleménynyilvánítás és javaslattevés a hadigondozottak elhelyezésével és közvetítésével kapcsolatban. Bármely oknál fogva el nem helyezhető hadigondozottak nyilvántartása és reájuk vonatkozó adatokról a hadigondozás központi szervének tájékoztatása. A hadigondozott alkalmazottak felvételére kötelezett üzemek és vállalatok nyilvántartása. (Magy. Tud.)

ÖSSZEIRJÁK A TERMÉNYEK TÁROLÁSÁRA SZOLGÁLÓ HELYSÉGEKET. A közellátásügyi miniszter rendelete értelmében mindazokat a helyiségeket, amelyek az utolsó három gazdasági év valamelyikében kenyér- vagy takarmánygabona, hüvelyes, olajos, vagy egyéb magféle tárolására használtak, szeptember 10-éig be kell jelenteni a terület szerint illetékes közellátási kormánybiztoshoz. A bejelentést az köteles megtenni, aki a helyiséget használja. A bejelentésnél a következő adatokat kell tartalmaznia: a tárolóhelység fekvését (község, utca, házászám), a legközelebbi vasuti vagy hajóállomástól és a legközelebbi kereskedelmi örlésre kijelölt malomtól való távolságot kilométerekben kifejezve, a befogadóképességet a benne tárolható termények és termékek megjelölését, a rendeltetészerű használatához szükséges berendezési és felszerelési tárgyakat, a tulajdonos nevét, lakcímét, valamint azt a körülményt, hogy a tulajdonos jogosított kereskedő-e. Ha a helyiséget nem a tulajdonos használja, úgy a bejelentésben nemcsak a tulajdonos adatait, hanem a használatra jogosított adatait is fel kell tüntetni. Nem esik bejelentési kötelezettség alá a gabona vagy terménykereskedéssel nem foglalkozó gazdálkodónak az a tiz vagon meg nem haladó befogadóképességű tárolóhelyisége, mely az utolsó három, valamint a folyó gazdasági évben kereskedelmi tárolás céljára nem szolgál.

„REJTÉLYES” TÁRGYAT TALÁLTAK LEGENYÉN. Sátoraljnyhelyről jelentik: Legenye községben az országúton rejtélyes tárgyat találtak. Gyatoan felemelték és közszemlére tették, de a faluban senki se tudta megállapítani a rejtélyes tárgyról, hogy mi az. Végül bevitték Sátoraljnyhelyre ott megállapították, hogy nem egyéb, mint egy női — *rúzsruacska*. Vajjon miért kell inkább megdicsérni Legenye községet, hogy olyan komolyan veszik a hatósági figyelemmel az ismeretlen tárgyakról, vagy hogy — még nem ismerik a rejtélyt?

FÓTISZTHELYETTESI RANGCSONPORTOT LÉTESITENEK A HONVÉDSÉGNÉL. A Honvédségi Közlönyben fontos pályázati felhívás értelmében a legkiválóbb csapatfőtisztetteseket egy most létesített állománycsoportba a főtisztetteseket csoportjába vezetik fel. A felvételre csak olyanok pályázhatnak, akik legalább 4 polgári iskolai képesítéssel rendelkeznek és legalább 19 évi megszakítás nélküli csapatszolgálatot teljesítettek, még pedig az utolsó öt évben kiváló minősítéssel. A felvételt szaga előzi meg. A főtisztetteseket a katonaiállományú tisztek összes jegei és kötelezettségei megilletik. Az új állománycsoportban a következő elnevezések vannak: zászlóhelyettes (XI. rangosztály), hadnagyhelyettes (X.), főhadnagyhelyettes (IX.), százados és őrnagy. A főtisztetteseket egyenruhájukon ezüst vállszalagot viselnek, rendfokozataik jelzése ezüst csillag-repülőknél és folyamjéroknel ezüst éadv. Egyébként egyenruhájuk azonos a tisztekével. Állászerűség, nőszületi és becsületügy tekintetében a honvédtisztviselőkkel ennek egy elbírálás alá.

MINISZTERI RENDELET AZ OLÁJOSMAGYAKRÓL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny szerdai száma közli az iparügyi miniszter 46.000/1943 IP. M. sz. rendeletét az olajosmagvak beszoalgotatásának, feldolgozásának s az ezekből előállított olajok forgalmának szabályozásáról.

Hatalmas robbanás egy svéd városban. Stockholm. (MTL) A délsvédországi Karlskronában, ahol a hadikikötő is van, kedden délelőtt robbanás történt és az egész városra hullottak a gránátzilánkok. Halálos áldozat nem volt. Részletek még nem érkeztek. A város lakossága azt hitte, hogy légitámadás történt. Hír szerint a szerencsétlenség a város közelében az egyik légharító ütégnél történt. A robbanás dőrejét a városban mindenütt hallották.

SZEPTEMBER 7-ÉN LESZ A HORTOBÁGYI HIDI-VÁSÁR. A Magyar Tudósító jelenti: Nemcsak Debrecennek, hanem az egész Tiszántulnak egyik legnagyobb közzgazdasági eseménye a horobágyi hidi-vásár, különösen az őszi vásár. Ilyenkor a Hortobágyon cserélnek gazdát a legjobb szarvasmarhák és lovak. Az idej őszi hidivásár szeptember 7-én lesz és gazdasági körökben nagy érdeklődés előzi meg.

Ipartestületi hírek

A Vas- és Fémipari Szakosztály felhívja tagjai figyelmét, hogy akik augusztus 13-tól faszénet igényeltek, utalványukat a legközelebbi időn belül vegyék át a szakosztályi irodában. Továbbá, akik közszénet igényeltek, utalványukat azok is átvehetik. Elnökség.

AZ IPARTESTULET faipari szakosztálya felhívja azon asztalosok figyelmét, akik Tóth Henrik furnir cégtől á-kontóra enyvezett lemezt vásároltak, hogy szeptember 2-től jelentkezzenek a nevezett cégnél cészámolás végett.

A polgármester felhívása a honi légvédelmi készültség elrendelésével kapcsolatban

Le kell szereini az épületek külső vagy beiső ablaktábláit

Nagyvárad thj. város polgármestere, mint légoltalmi vezető 3234-1943. évi, szám alatt a következő felhívást intézi a város lakosságához:

A honi légvédelmi készültség elrendelésével kapcsolatban még múlt évi szeptember 15-én — 3313-1942. évi szám alatt — kiadott határozatban részletesen tájékoztattam a város lakosságát a szükséges teendőkről és magatartásról.

A nyomtatásban kiadott „Határozat”-ot kézhezvette minden lakóház házasoport tulajdonosa és azt az épület, vagyontárgy légo. parancsnokává is közölni és ennek megtörténtét másban igazoltnak tekintem, ezen tuncmőre pedig a helyi lapokban és falragaszok útján is közlre tettem.

A város légoltalmi szervezetének időközbeni további kiépítése, az ezidő ota megjelent légoltalmi rendeletek végrehajtása és általában a közönség ismételi tájékoztatása érdekében a következőkről értesítem a város lakosságát:

I. Nagyvárad thj. város légo. központja a Városnaza épületében bejarati a Teleki-utca felől van elhelyezve.

A légo. központ telefonszáma a következő: 24-74.

II. Ezenkívül a város 5 alkerzete van osztva. Ezek a következő helyeken működnek:

I. alkerzet Római Katolikus püspök-palota Pázmány Péter-utca 2.

II. alkerzet Kir. Hétoldalba, Tisza Kálmán-ter 6.

III. alkerzet Tüzoltóaktanya, Mezey Mihály-utca 9.

IV. alkerzet Szent László gimnázium (Ványi Ödön-u. 9. (Hadiórház)).

V. alkerzet Templom-utca óvoda, Templom-utca.

III. Az önvédelmi szervezetek (lakóházak, házasoportok, továbbmenőleg az I. és II. légo. csoportba sorolt vagyontárgyak, ezek között a középületek, nagyobb ipartelepek, gyarak, stb.) segítségnyújtási kerelmükkel elsősorban csak az egyes városrészekben elhelyezett alkerzetekhez forduljanak kizárólag küldöncök útján.

A légo. központ és rendelkezésére álló hatósági légo. szervezet (segélyosztások) csak az egyes alkerzetek útján és azok tájékoztatása után nyújt segítséget és csak abban az esetben ha az önvédelmi légoltalmi szervezet felkészültsége elegendőnek mutatkozik.

IV. Minden alkerzetparancsnokság rendelkezésére áll motorleőkenővel felszerelt „Legoltalmi tüzoltóosztag”. A „Légo. tüzoltóosztag”, általában a hatósági segélyosztások segítségével minden esetben a legközelebbi alkerzetparancsnokság útján kell kerri.

Felhívom a város lakosságának figyelmét, hogy a légvédelmi riadó esetén a légo. központot és a légo. hatósági szervezetet felesleges telefonbeszélgetésekkel ne terheljük, mert ezáltal azok működésükben akadályozzák.

V. A „Légoltalmi Mentőállomások” a következő helyeken vannak felállítva:

I. sz. Római Katolikus Püspöki palota, telefon 22-88. (Pázmány Péter-u. 2. szám.)

II. sz. Gyermekmenhely, telefon 22-50. (Szent József-utca 3.)

III. sz. Összetelpi állami iskola.

IV. Állami kórház, telefon 26-00 (Horváth Miklós-ut. 1.)

V. Tüzoltóaktanya, telefon 11-53. 11-33. (Mezey Mihály-utca 9.)

VI. Szent László fuigimnázium. (Hadiórház) (Ványi Ödön-utca 9.)

VII. sz. Zsidó kórház, telefon 16-67. (Mátyás király-u. 46-48.)

VIII. sz. Rhédey-kerti sporttelep.

VI. A város vezetősége két légo. szükségkórházat állított fel 50-50 ágygyal a következő helyeken:

I. számú légo. szükségkórház Thaly Kálmán-u. 8. (Eprös-kert, volt Román Nőegylet háza). Telefon: 15-26.

II. számú légo. szükségkórház Petöfi utca és Vörösmarty-utca sarok, (Tanítóház). Telefon: 24-12.

VII. Légitámadás következtében hátrétkalanna váltak ideiglenes elhelyezést a következő helyeken kérhetnek:

I. Olasz (Körös jobbpart) városrészen:

1. Ujvárosi Otthon, Bémer-tér 4.

2. Kaszinó, Szaniszló-utca 5.

3. Kereskedelmi utazók Egyesülete, Rimanóczy-utca 8.

4. Pannónia szálló, Bémer-tér 6.

5. Református Kőr. Rákóczi-ut 2.

6. Hegyi Kulturház, Vörösmarty-u.

7. Premontrei gimnázium díszterme, Hitler Adolf-utca 18.

8. Katolikus Kőr. Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

9. Királyi Hétoldalba nagyterme, Tisza Kálmán-ter 6.

10. Királyi Törvényszék nagyterme Szechenyi-ter 14.

11. Penzugyigazgatóság nagyterme Rákóczi-ut 35.

II. Ujvárosi (Körös balpart) városrészen:

1. Római Katolikus Legényegylet, 21 Teleki Pál-utca 9.

2. Ort. Izraelita Hitközség hitoktató intézete, Szacsyay-utca 37.

3. Nagyvárad Városi Vasút, Sánc-u.

4. Izraelita Nőegylet, Bathory-u. 18.

5. Zsidó Polgár. iskola díszterme, Zarda-utca 1.

6. Táncterem Sas-palota (Brunner-tér), Szent László-ter.

7. Református Kulturház, gróf Teleki Pál-utca 27.

8. Ipartestület, Mezey Mihály-utca 4.

VIII. Óvóhelyek előkészítése.

Az óvóhelyek létesítésére kötelezett lakóházak és vagyontárgyak ellenőrzése több ízben megtörtént. Tudomást szereztem arról, hogy egyes helyeken időközben az óvóhelyek állandó és rendszeres karbantartását elhanyagolták, a felszerelési tárgyak egyrésze elkállódott, vagy nincs az előirt helyen és módon keszenlében tartva.

Felhívom a háztulajdonosokat és az épületek, vagyontárgyak légo. parancsnokait, hogy az óvóhelyek rendbenléte, szellőztetését és fűtését újból ellenőrizzék és az esetleges hiányokat szüntessék meg, illetve erre hívják fel a fenntartásra kötelezett háztulajdonost, vagy bérlőt. Műasztás esetén pedig jelentésüket a „Légo. Liga” helyi csoportjához tegyék meg. Az ebbeli kötelezettség eimulasztása kihágási eljárást von maga után.

Ugyancsak — ismételtlen — felhívom a lakosság figyelmét a már hivatkozott 3313-1942. évi. számú határozatban közölt rendelkezéseimre, amely szerint ott, ahol óvóhely létesítése még nem lett hatóságilag előírva, a célra alkalmas pincéket szükségóvóhelyként rendezzék be, addig is, amíg az erre vonatkozó kötelező rendelet kiadásra kerül.

Az utcai és közterületen tartózkodó közönség részére ezideig a következő helyeken készültek nyilvános óvóhelyek:

1. Bémer-tér 6. szám. Pannónia épülete.

2. Gróf Teleki Pál-utca 2.

3. Horthy Miklós-ut 1. Közkórház.

4. Mussolini-tér 1.

5. Mussolini-tér 9.

6. Gerliczy-utca 14.

7. Szaniszló-utca 2.

Ezen épületek ábrával vannak megjelölve.

IX. Magatartás a légvédelmi riadó alatt:

Errendezve a minden lakóháznál kifüggesztett nyomtatott légo. utasítás az irányadó és azt mindenkinek ismerni kell.

Különösen felhívom a figyelmet arra, hogy a légvédelmi riadó esetén a házak kapuját — akár nappal, akár éjjel a kapuzárás utáni időben — ki kell nyitni és azt legalább 5 percig nyitva kell hagyni, hogy az utcai járókelők menedeket találjanak. Az utcai járókelők részére az óvóhelyen, vagy pincében menedeket kell nyújtani, de csak az óvóhely befogadóképességéig. Azon túlmenőleg az utcai járókelők hebecsátást nem követelhetnek és csak a kapuk alatt, vagy más alkalmas helyen helyezkedhetnek el.

A riasztás történik a sziréna háromszori fél percig tartó üvöltő hangú megszólaltatásával — közben fél-fél perces szünettel. — A befejezés, amely a légi veszély megszűnését jelenti, történik a sziréna kétszeri fél percig tartó egyenletes hangú megszólaltatásával, közben fél perces szünettel.

X. Felhívom a figyelmet arra is, hogy mindenkinek mindenkor álljon készen az óvóhelycsomagja. Sok gondot, fáradságot és kényelmetlenséget kerülhetünk el akkor, ha a legszükségesebb holmikat állandóan keszenlében tartjuk és azokat szükség esetén magunkkal vieszük az óvóhelyre vagy pincébe.

Az óvóhely csomag legszükségesebb felszerelése: Meleg ruha, takaró, kispárna, mindennemű fontos iratok, élelmiszergyerek, értéktárgyak, bevásárlási könyv, törülköző, szappan, zseblámpa, élelmiszert, (lehetőleg konzerv), gyerekek részére feltétlenül játék.

XI. Végül a ház. házasoport légo. parancsnokok figyelmét arra hívom fel, hogy a lakóházakban, házasoportokban gyakorlatot tartanak, a pincébe való bevonulás, riadóhelyen való gyülekezés, őrségbeosztás, gyújtóbomba és tűz oltása homokkal, vízzel, gyakorlására. Ha a ház. házasoport parancsnok kötelességét komolyan veszi és komolyan, lelkiismeretesen teljesíti, akkor a lakók részéről is biztosra vehető az egyébként is kötelező engedelmisség, jóindulat, fegyelmezettég.

Felhívom a város közönségének figyelmét, hogy különösen a nyári idő alatt a légo. és egyéb épületek külső, vagy beiső ablaktábláit szereljék le és lehetőleg biztos helyen (óvóhelyen, pincében) őrizzék meg, mivel az esetleges légitámadás következtében előálló nagymérvű ablaktöréseket rövid idő alatt pótolni nem lehet.

Dr. SOÓS ISTVAN, s. s., polgármester, légoltalmi vezető.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Barokk stílusú ebédlő, íróasztal, hármas előszoba szekrény, 4 m. Aszmuzter szőnyeg eladó. Cim a kiadóban. 286

Allást nyec

LAPKIHORDÓT keresünk, gyakorlottak előnyben. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Molnársegéd azonnalra felvétetik. — Festékmalomban jártas előnyben. Kötőművelő vegygyár, Szeptember 6-u. 18. 630

Allást keres

Bizalmi állást keres, sok évi gyakorlattal és nagy tapasztalattal rendelkező kereskedő. Leveleket „Öskeresztény” jelígre kiadóba ker. 620

ülönlele

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindenem ferges irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felesésséggel irtja, Csutorás Szigeti-u. 7. Telefon 14-21. 364

Három kis hold erdő eladó. Cim a kiadóban. 585

Angorából, gyapjuból, kötöttszövetet, gyermekmackót, gyönyörűen javított, alakított. Bontott szövetet, harisnyát, újabb átkötők, Bodáné kézimunkauzlet, Kossuth-utca 18. 625

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen „Hitelszövetkezettel”, Bethlen István-u 6 kapható. 603

Kaveházakban és vendéglőkben ker. Magyar Lapok-at

Jugatlan

Eladó több bekoltoztató magánház, berház és üzietház, telkek, szőlők. Iatayné, Szilágyi-u. 12. 493

Oktatás

Gimnázistákat nagy gyakorlatú, rendelkező közepiskolai tanár szeptember és október hónapokban a következő iskoláévre felelősséggel előkészít. Cim a kiadóhivatalban. 615

Elveszett

Elveszett múlt hét penteken este nagypiactér—váradszőlősi uton egy kocsyi ponyva 2x3 méter. Megtaláló jutalom ellenében Váradszőlős Horthy Miklós-ut 30. alá szolgáltatassa be. 634

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel: Dr. Paal Árnád. A kiadásért felel: Dr. Virág Jeromos. Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. kőriörgépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

Pártolva a keresztény igazságot